

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

Presentació del llibre 'Un codi per al dret civil de Catalunya: idealisme o pragmatisme? Estudis en commemoració del 50è aniversari de la compilació'

Barcelona, 3 d'octubre de 2011

La presidenta

Em plau molt participar en un acte com aquest, i pel motiu que ens convoca: la presentació d'un llibre molt destacable i que és una contribució de qualitat al seguit d'iniciatives que hi ha hagut al nostre país per commemorar la compilació del 1960, que va ser una fita en la nostra història col·lectiva pel que va significar de preservació de la tradició jurídica catalana. La nostra comunitat jurídica va saber estar llavors –no és un fet aïllat, afortunadament– a l'altura del que Catalunya reclamava en un context polític i social difícilíssim per al nostre fet nacional.

Per als qui ens estimem el dret i la justícia a casa nostra és motiu d'orgull constatar iniciatives que des del món universitari incideixen en un coneixement més gran i millor no solament de la nostra realitat jurídica sinó també de la trajectòria històrica que ens hi ha menat. Per això, saludo l'edició d'aquesta obra col·lectiva, que conté aportacions diverses i de diferent ordre. La felicitació més cordial al degà, al coordinador de la publicació i a tots els professors que hi han intervingut.

Els compiladors del 1960 van fer mostres de possibilisme. Van fer el que van poder, i de la millor manera possible, ateses les circumstàncies. No era moment de floritures ni de sofisticacions, sinó, ras i curt, de salvar el nostre dret, d'evitar que morís per inanició en un entorn hostil. Per això, la seva contribució, ben digna d'elogi, adquireix una envergadura superior a la que possiblement es figuraven i comprenien els juristes implicats.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

No ens pot estranyar el reconeixement que la compilació del 1960 ha suscitat, encara menys si compartim la percepció sobre el pes específic del dret civil català, el qual, tal com va expressar anys més tard la ponència encarregada de revisar precisament la compilació, "constitueix, juntament amb la llengua, una de les produccions culturals més importants del poble català, un dels principals exponents de la seva identitat com a poble i, per tant, un dels punts de referència essencials a l'hora d'identificar Catalunya com a producte d'un procés històric específic".

Més enllà de recrear-nos amb el reconeixement i amb l'evocació històrica, l'important és mirar endavant i proclamar, amb la gravetat i fermesa que pertoqueu, que és un acte de justícia històrica continuar l'obra iniciada llavors i fer-ho a força de normalitat democràtica i institucional.

El 1960 queda lluny, i hi ha hagut altres fites en la línia de desenvolupament i d'actualització del nostre dret civil. Permetin-me que n'esmenti dues:

El 1991, el govern espanyol va recórrer contra una part considerable de la nostra llei 7/1991, de 27 d'abril, de filiació. El degà Bartlett es refereix al final de la presentació del llibre a aquest fet, que va comportar en la comunitat jurídica la percepció d'un atac frontal al nostre dret i al seu legítim desenvolupament. La nostra dignitat i la nostra identitat com a poble amb dret propi, que eren qüestionades, eren inqüestionables. Units vam vèncer. Missatge clar i entenedor: amb el nostre dret propi, amb el seu present i amb el seu futur, no s'hi juga.

És d'una importància de primer ordre que la comunitat jurídica acompanyi els poders públics, i no pas en un sentit complaent i dòcil, sinó activament, quan calgui des de la discrepància, però en tot cas fent pinya, per construir entre tots un dret propi modern, viable i idoni. I més quan es tracta del nostre dret civil, que, entenc que coincideixen amb mi, no és qüestió de partit, sinó de nació.

El 2002 és un punt d'inflexió en l'actualització del dret civil de Catalunya amb l'aprovació de la primera llei del codi civil. Llavors vaig tenir l'honor de presentar-ne el projecte de llei davant el Parlament en la meua condició de consellera de justícia i interior, i vaig poder afirmar el següent:

"Pretenem que el codi civil de Catalunya conjugui modernitat amb identitat; que assoleixi la unitat, la sistematització i la màxima completeness possible; que garanteixi la cohesió de les normes d'un mateix àmbit, i que contribueixi a

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

l'estabilitat del dret i a la seguretat jurídica, la qual cosa és compatible amb procurar-ne la revisió quan correspongui. Pretenem també facilitar-ne el coneixement, l'aplicació, i que sigui un codi modern i progressista, equiparable als codis occidentals més avançats, com per exemple el del Quebec o l'holandès.

"Des de l'any 2000, en què es va crear l'Observatori de Dret Privat de Catalunya, tots els juristes de reconegut prestigi en el món del nostre dret intervenen en les tasques prelegislatives. Es va plantejar, per tant, la idea de com havia de ser el codi civil. Era evident que no podia ser com un codi del segle XIX, un codi de fa dos segles, sinó que havia de ser un codi del segle XXI, que aspirés, com he assenyalat, a una completeness total i alhora a una certa immutabilitat, tenint en compte, d'una banda, els límits constitucionals a què ha d'atenir-se el dret català, i, de l'altra, que hauria d'inserir-se en un marc europeu."

Permetin-me unes reflexions addicionals motivades pel títol de la publicació que presentem avui, pel que fa a l'idealisme o al pragmatisme en la codificació civil a Catalunya.

Ens equivocariem si utilitzéssim el nostre dret civil i altres àmbits per crear el nostre país utòpic, el país dels nostres somnis, totalment conforme als nostres plantejaments ideològics i les nostres il·lusions col·lectives, però irrealitzable. Busquem, per contra, l'eutopia: un dret al costat de la societat, que li sigui ben útil, que hi faci viable el progrés i la convivència.

L'ideal codificador a Catalunya no té cap altre sentit que servir millor la societat i la nació catalanes. No es tracta de buscar el que ens separa dels altres, sinó de respondre amb efectivitat i encert les demandes socials. Si ens en sortim, millor qualitat de l'autogovern, de les eines que tenim els catalans i les catalanes.

Felicito totes les persones implicades en l'elaboració del llibre i també en l'organització d'aquest acte.

Per acabar, deixin-me que exhorti la comunitat jurídica, també en l'entorn universitari, a mobilitzar-se al voltant de la codificació. Deia l'eminent jurista Ramon Maria Roca i Sastre que "el dret és la poesia de la vida". Entre tots, estic convençuda que farem amb el codi civil de Catalunya un bon poema, el millor poema propi.